

**KONFERENCIA O PRISTÚPENÍ
K EURÓPSKEJ ÚNII
– ČIERNA HORA –**

**V Bruseli 13. decembra 2024
(OR. en)**

AD 28/24

LIMITE

CONF-ME 14

DOKUMENT O PRISTÚPENÍ

Predmet: SPOLOČNÉ STANOVISKO EURÓPSKEJ ÚNIE
– kapitola 20: Politika v oblasti podnikania a priemyslu

SPOLOČNÉ STANOVISKO EURÓPSKEJ ÚNIE

Rokovacia kapitola 20: Politika v oblasti podnikania a priemyslu

Toto stanovisko Európskej únie vychádza zo všeobecného stanoviska pre konferenciu o pristúpení Čiernej Hory (AD 23/12 CONF-ME 2) a podlieha rokovacím zásadám, ktoré schválila konferencia o pristúpení (AD 20/13 CONF-ME 16), a to najmä týmito:

- žiadnym názorom, ktorý jedna alebo druhá strana vyjadrí k niektorej z rokovacích kapitol, nie je nijakým spôsobom dotknuté stanovisko, ktoré sa môže zaujať k iným kapitolám,
- dohody – aj čiastočné – dosiahnuté počas rokovaní o kapitolách, ktoré sa postupne skúmajú, sa nemôžu považovať za konečné, kým sa nedosiahne celková dohoda,

Stanovisko Európskej únie je takisto založené na požiadavkách stanovených v bodoch 24, 28, 41 a 44 rokovacieho rámca.

EÚ nabáda Čiernu Horu, aby pokračovala v procese zosúlad'ovania s *acquis* EÚ, pričom poznamenáva, že pred pristúpením môže nadobudnúť účinnosť ďalšie *acquis*, aby sa zabezpečilo jeho účinné vykonávanie a presadzovanie a aby sa už pred pristúpením vytvorili politiky a nástroje čo najviac podobné politikám a nástrojom EÚ.

EÚ berie na vedomie, že Čierna Hora vo svojom stanovisku AD 7/13 (CONF-ME 5) a v dodatku AD 7/13 ADD 1 (CONF-ME 5) akceptuje *acquis* v rámci kapitoly 20 v podobe, v akej bolo účinné k 12. decembru 2024, ako aj jej vyhlásenie, že ho bude pripravená vykonávať odo dňa svojho pristúpenia k Európskej únii.

Zásady politiky v oblasti podnikania a priemyslu

EÚ berie na vedomie, že Čierna Hora prijala a vykonala alebo práve vykonáva niekoľko stratégií, ktoré podporujú politiku v oblasti podnikania a priemyslu.

EÚ berie na vedomie, že Čierna Hora prijala tri stratégie priemyselnej politiky – na roky 2016 – 2020 (IP 2020), 2019 – 2023 (IP 2023) a v auguste 2024 na roky 2024 – 2028 (IP 2028). Ďalej poznamenáva, že záverečné hodnotenie stratégie IP 2023 uskutočnené externým hodnotiteľom preukázalo jasné výsledky jej vykonávania.

EÚ konštatuje, že stratégia IP 2028 je vypracovaná v súlade so zásadami stanovenými v priemyselnej politike EÚ a v súlade s usmerneniami uvedenými v oznámeniach Komisie KOM(2010) 614, COM(2012) 582, COM(2017) 479 a COM(2020) 102 v znení aktualizovanom COM(2021) 350. Berie na vedomie, že stratégiu IP 2028 prijala vláda v spolupráci s Fondom investičného rozvoja Čiernej Hory, štatistickým úradom, obchodnou komorou federácie zamestnávateľov Čiernej Hory a po verejných konzultáciách so širokou škálou zainteresovaných strán. Ďalej uznáva, že do stratégie IP 2028 sú začlenené príslušné zásady a ciele stratégie Čiernej Hory pre inteligentnú špecializáciu.

EÚ berie na vedomie informácie Čiernej Hory, z ktorých vyplýva, že monitorovanie a hodnotenie stratégie IP 2028 pozostáva z monitorovacieho mechanizmu s polročnými/ročnými akčnými plánmi a z hodnotenia v poslednom roku vykonávania. EÚ nabáda Čiernu Horu, aby vypracovala viacročné akčné plány a naďalej poskytovala Komisii pravidelné správy o vykonávaní. EÚ ďalej vyzýva Čiernu Horu, aby výslovne zahrnula politiky a opatrenia zamerané na zníženie strategických závislostí, najmä v kritických oblastiach, s cieľom posilniť komplexnosť stratégie IP 2028.

EÚ berie na vedomie záväzkov Čiernej Hory zlepšiť svoj rámec politiky v oblasti podnikania a zlepšiť podnikateľské prostredie, a to aj prijatím nadväzujúcich stratégií rozvoja malých a stredných podnikov (MSP), zlepšením kvality verejných služieb určených pre MSP a v oblasti udeľovania podnikateľských licencií a prístupu k financovaniu. EÚ ďalej konštatuje, že Čierna Hora zabezpečila súlad s definíciou EÚ pre MSP, ktorá je uvedená v odporúčaní Komisie K(2003) 361.

EÚ poznamenáva, že sa Čierna Hora tiež riadila politikami EÚ zameranými na rozvoj podnikania žien a celoživotného podnikateľského vzdelávania a prijala v týchto oblastiach stratégie a akčné plány.

EÚ berie na vedomie úsilie Čiernej Hory o ďalšie zlepšenie podnikateľského prostredia a politik v oblasti podnikania prijatím programu na potláčanie neformálneho hospodárstva na roky 2024 – 2026 a iniciovaním komplexných reforiem v sektore štátom vlastnených podnikov. Nabáda Čiernu Horu, aby na toto úsilie nadviazala včasným vykonaním týchto dôležitých reforiem, najmä v rámci nedávno dohodnutého čiernohorského programu reforiem, ktorý je priložený k plánu rastu pre západný Balkán.

EÚ očakáva, že Čierna Hora bude v plnej miere vykonávať uvedenú stratégiu pre priemyselnú politiku, a vyzýva Čiernu Horu, aby ju pravidelne informovala o vývoji a krokoch prijatých v súvislosti so zásadami politiky v oblasti podnikania a priemyslu.

Nástroje politiky v oblasti podnikania a priemyslu

EÚ konštatuje, že Čierna Hora sa už niekoľko rokov zapája do programov EÚ na podporu podnikania, konkurencieschopnosti a inovácie. Zúčastnila sa na programe pre podnikanie a inovácie rámcového programu pre konkurencieschopnosť a inovácie na roky 2007 – 2013 a na programe pre konkurencieschopnosť podnikov a malé a stredné podniky na roky 2014 – 2020 (COSME).

EÚ víta účasť Čiernej Hory na Programe EÚ pre jednotný trh, ktorý sa zameriava na tri z jeho pilierov (zlepšenie vnútorného trhu, MSP a spotrebiteľov). V tejto súvislosti konštatuje, že spolupráca so sieťou *Enterprise Europe Network* v rámci Programu pre jednotný trh je obzvlášť dôležitá pre rozvoj MSP v Čiernej Hore. EÚ vyzýva Čiernu Horu, aby pokračovala v rozvoji nadnárodných partnerstiev v oblasti priemyselných ekosystémov a sieťach klastrov.

EÚ oceňuje, že Čierna Hora vytvorila súbor vnútroštátnych nástrojov a zriadila vykonávacie agentúry s cieľom poskytovať podnikom finančnú pomoc a služby. EÚ konštatuje, že Fond investičného rozvoja Čiernej Hory slúži ako mechanizmus na uľahčenie prístupu k financovaniu pre sektor MSP v spolupráci s Európskou investičnou bankou a Rozvojovou bankou Rady Európy. Ďalej poznamenáva, že Fond investičného rozvoja Čiernej Hory sa má transformovať na Rozvojovú banku Čiernej Hory a poskytovať okrem iných funkcií poistenie vývozu pre hospodárske subjekty v tejto krajine. EÚ tiež berie na vedomie, že prebieha zriadenie štátom podporovaného úverového záručného fondu, ktorý by ďalej zlepšil prístup podnikov k financovaniu, vrátane začínajúcich podnikov a podnikateľiek, a nabáda Čiernu Horu, aby tento krok dokončila.

EÚ konštatuje, že Čierna Hora práve prijala zákon o lehotách na vyrovnanie finančných záväzkov v súlade so smernicou 2011/07/EÚ o boji proti oneskoreným platbám v obchodných transakciách. EÚ vyzýva Čiernu Horu, aby Európskej komisii pravidelne poskytovala informácie o jeho vykonávaní.

EÚ nabáda Čiernu Horu, aby naďalej zabezpečovala zosúladenie s *acquis* a jeho účinné vykonávanie vnútroštátnymi orgánmi a príslušnými orgánmi až do dátumu pristúpenia, a vyzýva Čiernu Horu, aby EÚ pravidelne informovala o vývoji v oblasti nástrojov politiky v oblasti podnikania a priemyslu.

Sektorové politiky

Vzhľadom na to, že cestovný ruch je jedným z najdôležitejších sektorov hospodárstva Čiernej Hory, ktorý vytvára takmer 30 % HDP, EÚ konštatuje, že existuje stratégia rozvoja cestovného ruchu na roky 2022 – 2025, ktorá súvisí so stratégiou krajiny pre inteligentnú špecializáciu a v ktorej medzi vybrané sektory špecializácie patrí udržateľný cestovný ruch a zdravotne zameraný cestovný ruch. EÚ v tejto súvislosti konštatuje, že hlavnými zásadami pre toto odvetvie v nadchádzajúcich rokoch sú diverzifikácia ponuky cestovného ruchu, uplatňovanie nových technológií a digitalizácia v podnikoch cestovného ruchu, ako aj záväzok presadzovať udržateľný rozvoj ekologického cestovného ruchu.

EÚ nabáda Čiernu Horu, aby pokračovala v práci na strategických politikách v rôznych odvetviach a aby do týchto stratégií začlenila súčasné zásady politik EÚ.

* * *

Na základe uvedených skutočností EÚ konštatuje, že v tejto fáze si táto kapitola ďalšie rokovania nevyžaduje.

Počas celého obdobia rokovaní sa bude ďalej monitorovať dosahovanie súladu s *acquis* a jeho vykonávanie. EÚ zdôrazňuje, že osobitnú pozornosť bude venovať monitorovaniu všetkých uvedených otázok aj s cieľom zabezpečiť administratívnu kapacitu Čiernej Hory a jej schopnosť ukončiť zosúlad'ovanie právnych predpisov vo všetkých oblastiach tejto kapitoly. Osobitnú pozornosť je potrebné venovať prepojeniam medzi touto kapitolou a ostatnými rokovacími kapitolami. Záverečné hodnotenie súladu právnych predpisov Čiernej Hory s *acquis* a jej vykonávacích kapacít bude možné uskutočniť až v neskoršej fáze rokovaní. EÚ vyzýva Čiernu Horu, aby Rade pre stabilizáciu a pridruženie okrem informácií, ktoré môže EÚ požadovať na účely rokovaní o tejto kapitole a ktoré sa majú poskytnúť konferencii, pravidelne poskytovala podrobné písomné informácie o pokroku vo vykonávaní *acquis*.

Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti sa EÚ k tejto kapitole v prípade potreby vo vhodnom čase vráti.

EÚ berie na vedomie, že Čierna Hora vo svojom stanovisku AD 7/13 (CONF-ME 5) a v dodatku AD 7/13 ADD 1 (CONF-ME 5) akceptuje *acquis* v rámci kapitoly 20 v podobe, v akej bolo účinné k 12. decembru 2024, ako aj jej vyhlásenie, že ho bude pripravená vykonávať odo dňa svojho pristúpenia k Európskej únii. EÚ berie ďalej na vedomie vyhlásenie Čiernej Hory, že bude pokračovať v procese zosúlad'ovania s *acquis* a že bude pripravená vykonávať ho odo dňa svojho pristúpenia k Európskej únii.

EÚ tiež pripomína, že v období od 12. decembra 2024 do ukončenia rokovaní sa môže prijať nové *acquis*.